

Kako so Rik, Lilu in Ita polepšali bibliopedagoške ure z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami v Občinski knjižnici Jesenice

How Rik, Lilu and Ita Embellished the Biblio-pedagogical Hours for Children and Adolescents with Special Needs at the Municipal Library Jesenice

Nina Jamar

Izvleček

Članek govori o sodelovanju med Občinsko knjižnico Jesenice in Osnovno šolo Poldeta Stražišarja Jesenice, ki je osnovna šola za otroke s posebnimi potrebami. Sodelovanje se je začelo v šolskem letu 2008/2009. Število oddelkov, s katerimi sodelujemo, se spreminja glede na število učencev. Cilj bibliopedagoških ur v Občinski knjižnici Jesenice je, da bi otroci in mladostniki s pomočjo ljudskih pravljic izboljšali svoje sposobnosti branja, govora in pisanja. Vključen je tudi element socializacije. Otrokom in mladostnikom Osnovne šole Poldeta Stražišarja Jesenice pri branju pomaga tudi terapevtski pes (Rik, Lilu, Ita).

Ključne besede

splošne knjižnice, Občinska knjižnica Jesenice, Osnovna šola Poldeta Stražišarja Jesenice, ljudske pravljice, branje, terapija z živalmi

Keywords

public libraries, Municipal Library Jesenice, Polde Stražišar Jesenice primary school, folk tales, reading, therapy with animals

UDK 027:659.2

Abstract

The article presents the cooperation between the Municipal Library Jesenice and the Polde Stražišar primary school for children with special needs. The cooperation started in the school year 2008/2009 with two special program departments. The aim of the biblio-pedagogical hours in the Municipal Library Jesenice is to improve reading, speaking and writing skills of children and adolescents of the Polde Stražišar primary school. The element of socialization is also included. Sometimes, a therapeutic dog (e.g. Rik, Lilu, Ita) also facilitates the reading.

1 UVOD

V šolskem letu 2008/2009 se je začelo sodelovanje oddelka za otroke Občinske knjižnice Jesenice z Osnovno šolo Poldeta Stražišarja Jesenice, in sicer z oddelki posebnega programa vzgoje in izobraževanja. Osnovna šola Poldeta Stražišarja Jesenice je šola s prilagojenim programom. Število oddelkov se giblje med dva in tri.

Cilj bibliopedagoških ur je s pomočjo pravljič izboljšati sposobnosti branja, govora in pisanja ter socializacija otrok in mladostnikov.

Delo poteka v majhnih skupinah (od pet do sedem otrok ali mladostnikov) in je prilagojeno njihovim sposobnostim. Otroci in mladostniki imajo večje ali manjše težave z govorom, branjem in pisanjem. Občinsko knjižnico Jesenice obiščejo enkrat mesečno, kjer pripravimo bibliopedagoško uro, ki traja 45 minut. Cilj bibliopedagoških ur, ki vsako šolsko leto potekajo od oktobra do maja, je s pomočjo pravljič izboljšati njihove sposobnosti branja, govora in pisanja. Vključen je tudi element socializacije, saj otroci in mladostniki obiščejo knjižnico, komunicirajo s knjižničarji in drugimi uporabniki knjižnice ter si izposodijo knjige. Občasno se jim pridruži terapevtski pes. V začetku šolskega leta preverimo, ali so vsi udeleženci vpisani v knjižnico, da si lahko izposodijo knjige.

2 PREDSTAVITEV SODELUJOČIH

2.1 UPORABNIKI S POSEBNIMI POTREBAMI

IFLA kot krovna organizacija knjižničarjev je v okviru svoje sekcije za delo z uporabniki s posebnimi potrebami v devetdesetih letih prejšnjega stoletja posebno pozornost namenila tem uporabnikom. Izdala je priporočila za delo z gluhihimi in naglušnimi, s slepimi in slabovidnimi, s pacienti v bolnišnicah in oskrbovanci v domovih za ostarele ter z zaporniki. Leta 2001 so pripravili smernice za knjižnične storitve za osebe z disleksijo (Dolgan Petrič, 2007, str. 74).

IFLA deli uporabnike s posebnimi potrebami in posebne ciljne skupine glede na smernice za posamezne skupine: vizualno ovirani (slepi in slabovidni, osebe s težavami s tiskom), gluhi in

naglušni, osebe z bralnimi težavami (disleksija), gibalno ovirani (osebe z omejeno motoriko), osebe z motnjami v duševnem razvoju (kognitivno ovirani), osebe v dolgotrajni oskrbi (bolnišnični pacienti, zaporniki, starostniki v domovih za ostarele in drugih oskrbovalnih institucijah, osebe, ki ne morejo zapustiti doma), osebe v posebnih okoliščinah (nepismeni, socialno-ekonomsko prikrajšani, upokojenci, brezposelni, brezdomci) ter multikulturne skupnosti (Library services to people with special needs, 2015).

Knjižničarji ostajajo pri metodah sodelovanja s 'posebnimi' družbenimi skupinami previdni: četudi nekdo pripada eni izmed omenjenih skupin, to še ne pomeni nujno, da mu morajo vedno ali neizogibno nuditi posebno pomoč. Z drugimi besedami: vsak izmed njih ima pravico do 'običajne' postrežbe, v kolikor pa želi ali potrebuje dodatno ali posebno sodelovanje oz. pomoč knjižničarja, pa naj bi mu bilo to omogočeno (Griljc, 1996, str. 176–177).

Tudi na oddelku za otroke Občinske knjižnice Jesenice pripravljamo bibliopedagoške dejavnosti za uporabnike s posebnimi potrebami, ki vsakič s seboj v knjižnico prinesejo tudi mnogo veselja in volje do življenja. Treba pa je paziti na spoštovanje in nikoli pozabiti, da uporabnikom s posebnimi potrebami lahko pomagamo samo toliko, kolikor si to sami želijo.

Različni primanjkljaji lahko povzročijo težave pri branju in ustvarijo potrebe po prilagojenem gradivu pri: »osebah z motnjami v duševnem razvoju, osebah s težavami na področju branja, osebah z motnjami pozornosti, motorike in zaznavanja (MBD/DAMP), osebah z avtizmom, osebah s prirojeno okvaro sluha, osebah z okvaro sluha in vida, osebah z govorno-jezikovnimi motnjami, starejših, deloma dementnih osebah, novih priseljencih in drugih osebah s pomanjkljivim znanjem večinskega jezika, funkcionalno nepismenih osebah in osebah z nezadostno izobrazbo, otrocih« (Smernice za lažje berljivo gradivo, 2007, str. 11–14).

2.2 OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE

Občinska knjižnica Jesenice spada med osrednje slovenske splošne knjižnice. Skrbi za

IFLA kot krovna organizacija knjižničarjev je v okviru svoje sekcije za delo z uporabniki s posebnimi potrebami v devetdesetih letih prejšnjega stoletja posebno pozornost namenila tem uporabnikom.

Na oddelku za otroke, v sklopu katerega poteka sodelovanje z Osnovno šolo Poldeta Stražišarja Jesenice, pripravljamo vrsto dejavnosti, ki jih otroci z veseljem in redno obiskujejo.

Ambasadorji nasmeha so prvo slovensko društvo za terapijo s pomočjo živali, katerega cilj je doseči, da se terapija in aktivnosti s pomočjo živali ustalijo in izvajajo kot priznana oblika pomoči v zdravstvu, šolstvu in drugih primernih področjih.

območje z več kot 31.000 prebivalci, ki živijo v treh občinah: jeseniški, kranjskogorski in žirovniški. Ob koncu leta 2016 je bilo v zbirki jeseniške knjižnice 171.637 enot gradiva. Celotna zbirka je vpisana v računalniško bazo in vključena v slovenski vzajemni katalog. V knjižnico je bilo leta 2016 včlanjenih 7797 članov, kar je okrog 25 % prebivalcev. Leta 2016 je knjižnico obiskalo 200.132 ljudi, ki so si izposodili 396.784 izvodov knjižničnega gradiva.

Na oddelku za otroke, v sklopu katerega poteka sodelovanje z Osnovno šolo Poldeta Stražišarja Jesenice, pripravljamo vrsto dejavnosti, ki jih otroci z veseljem in redno obiskujejo: ure pravljic za predšolske otroke, ustvarjalne delavnice, angleške urice, nemške urice ter uganke meseca za šolarje. Poleg naštetih dejavnosti izvajamo tudi vodene obiske knjižnice za otroke iz vrtcev in šol. Maskota oddelka za otroke je Brihta. Vsako leto od oktobra do maja poteka projekt Berem z Brihto, ki je namenjen spodbujanju k branju.

2.3 OSNOVNA ŠOLA POLDETA STRAŽIŠARJA JESENICE

Osnovna šola Poldeta Stražišarja Jesenice je javni vzgojno-izobraževalni zavod, ki ga je 27. 5. 1992 z odlokom ustanovila občina Jesenice (Ur. l. RS št. 29/92 in 40/92). Osnovna šola Poldeta Stražišarja izvaja tri programe: prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom (za učence z lažjo motnjo v duševnem razvoju), posebni program vzgoje in izobraževanja (za učence z zmerno in težjo motnjo v duševnem in telesnem razvoju v oddelkih vzgoje in izobraževanja) ter izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo (izvaja se na bližnjih osnovnih šolah v okviru mobilne pedagoške službe za učence s specifičnimi učnimi težavami).

2.4 VODNICA TERAPEVTSKIH PSOV

Nina Ilič je bila vodnica terapevtskih živali, ki se je po smrti psa Rika leta 2015 preusmerila tudi na druge dejavnosti, ne povsem izključujoč terapijo s pomočjo živali. Trenutno je njena pozornost, kar se tiče terapije s pomočjo živali, usmerjena predvsem na čebele. Pri delu

sta ji, dokler je bila vodnica terapevtskih psov, pomagala psa Rik in Lilu. Bili so uigrana in skladna ekipa. Rik je posebej sprejemanje in potrpežljivost, še posebej rad je imel otroke. Lilu pa je bila tista, ki je imela še posebej rada najstarejše. Toliko je mogoče o Riku in Lilu zapisati na papir, v živo pa je bilo vsako srečanje z njima pravi užitek, še posebej za otroke. Nina Ilič je tudi avtorica knjige Terapija s pomočjo živali – kaj to je in kako jo lahko uporabim, ki jo je izdala leta 2013. Predvsem pa še vedno v povezavi z živalmi opozarja na odgovornost, varnost, veterinarske preglede, ustrezna cepjenja in zdravljenja.

2.5 AMBASADORJI NASMEHA

Ambasadorji nasmeha so prvo slovensko društvo za terapijo s pomočjo živali. Delujejo od leta 2004. Zavedajo se svoje odgovornosti, zato so njihovi pari (tako psi terapevti kot vodniki) preverjeni: par mora opraviti posebno šolanje s končnim preizkusom, terapevtska žival je vsako leto veterinarsko pregledana in testirana na preverjanjih aktivnih članov. Društvo Ambasadorji nasmeha organizira izobraževalne seminarje, strokovna predavanja, predstavitvene obiske v ustanovah z namenom širjenja in zagotavljanja kakovostne terapije in aktivnosti s pomočjo živali v Sloveniji. Cilj je doseči, da se terapija in aktivnosti s pomočjo živali ustalijo in izvajajo kot priznana oblika pomoči v zdravstvu, šolstvu in drugih primernih področjih (Ambasadorji nasmeha). Zala Špegu (vodnica) in Ita (pes terapevt) sta terapevtski par, ki deluje v okviru Društva Ambasadorjev nasmeha.

3 PREDSTAVITEV SREČANJ, KI POTEKAJO V OBČINSKI KNJIŽNICI JESENICE

3.1 BIBLIOPEDAGOŠKE DEJAVNOSTI ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE S POSEBNIMI POTREBAMI V OBČINSKI KNJIŽNICI JESENICE

Za leto 2008 je bilo v Občinski knjižnici Jesenice predvideno, da bi začeli izvajati tudi bibliopedagoške dejavnosti za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami. V bližini Občinske

**Za uspešno
celoletno
sodelovanje z
Občinsko knjižnico
Jesenice otroci
in mladostniki
Osnovne šole
Poldeta Stražišarja
Jesenice prejmejo
Brihtina priznanja.**

knjižnice Jesenice je tudi Osnovna šola Poldeta Stražišarja Jesenice, ki je osnovna šola s prilagojenim programom. Ker v oddelkih devetletne osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom delo poteka po predvidenem učnem načrtu, možnosti za sodelovanje s knjižnico ni veliko. Občinsko knjižnico Jesenice obiščejo v okviru projekta Rastem s knjigo in v okviru kulturnega tedna, ki vsako leto aprila poteka na šoli. Z oddelki posebnega programa vzgoje in izobraževanja pa se je bilo mogoče dogovoriti za mesečno obiskovanje knjižnice. Velja pa omeniti, da brez podpore strokovnih delavk z Osnovne šole Poldeta Stražišarja Jesenice, ki so pripravljene sodelovati in otroke pripeljati v knjižnico, to ne bi bilo mogoče. Začelo se je zelo previdno, saj s tovrstnim delom v Občinski knjižnici nihče ni imel izkušenj. Zato smo od srečanja do srečanja način dela, glede na pridobljene izkušnje, skušali čim bolj prilagajati sposobnostim in željam sodelujočih otrok in mladostnikov.

Osrednja nit srečanj so pravljice. Tako kot v pravljicah je tudi v življenju polno preprek, preprekam pa, če verjamemo pravljicam, sledi

srečen konec. V prvem letu je bilo nekaj ljudskih pravljič povzetih po pripovedovanju čisto prave tete Pehte (Marice Globočnik) iz Kranjske Gore, zelo prijetne gospe, ki se je rada, tudi v pozni starosti, navihano smejala.

Pravljico je na začetku vedno prebrala ali povedala knjižničarka, kasneje pa so se za branje opogumili tudi otroci in mladostniki. Po pravljici vedno ostane še nekaj časa za razgibanje sivih celic z ugankami, križankami in drugimi zanimivostmi za »brihtne« glave.

Za uspešno celoletno sodelovanje z Občinsko knjižnico Jesenice otroci in mladostniki Osnovne šole Poldeta Stražišarja Jesenice prejmejo Brihtina priznanja. Ves čas se jih tudi spodbuja, da bi tudi sami čim več brali in si izposojali knjige v knjižnici. Maskota oziroma bralni lik Brihta je tisti, ki spremlja vse dogajanje na oddelku za otroke Občinske knjižnice Jesenice.

3.2 BRANJE Z RIKOM, LILU IN ITO V OBČINSKI KNJIŽNICI JESENICE

V šolskem letu 2010/2011 smo v bibliopedagoške ure z učenci Osnovne šole Poldeta Straži-

Slika 1: Nina in Rik

Pri terapiji s pomočjo živali (TŽP) gre za ciljno usmerjeno pomoč, pri kateri je žival, ki mora ustrezati specifičnim kriterijem, bistven del procesa zdravljenja.

šarja Jesenice vključili tudi zdravilno terapijo z živalmi z vodnico terapevtskih živali Nino in terapevtskim psom Rikom. Do sodelovanja je prišlo na pobudo vodnice terapevtskih živali Nine. Pobuda je bila s strani Občinske knjižnice Jesenice in Osnovne šole Poldeta Stražišarja Jesenice z veseljem sprejeta. Sodelovanje s skupinami otrok in mladostnikov Osnovne šole Poldeta Stražišarja Jesenice, s katerimi je Občinska knjižnica Jesenice že sodelovala, se je tako še nadgradilo.

Prav je, da še posebej omenimo Rika, izšolanega terapevtskega psa, mešančka večje rasti, ki je bil zelo prijazen, umirjen in potrpežljiv in se je pustil tudi božati, krtačiti, si umiti zobe. Rik je bil namreč v središču vsega dogajanja. Pri njegovem delu mu je enkrat pomagala tudi psička, mešančka manjše rasti, zelo razigrana Lilu. Lilu je s svojim obiskom polepšala dan predvsem mladostnici na invalidskem vozičku, ker je bila manjša in je tako lažje poiskala naročje, v katerem se je razvajala.

Ne samo da je bilo branje z Rikom zabavno in prijetno, na spletni strani Ambasadorjev

nasmeha (Ambasadorji) je zapisano, da gre pri terapiji s pomočjo živali (TŽP) za ciljno usmerjeno pomoč, pri kateri je žival, ki mora ustrezati specifičnim kriterijem, bistven del procesa zdravljenja. TPŽ izvaja strokovnjak s področja zdravstva oz. socialnega dela, ki ima potrebno strokovno znanje ter izkušnje s področja svoje zaposlitve. TPŽ je zasnovana tako, da pospešuje izboljšanje človeških fizičnih, socialnih, emocionalnih in/ali kognitivnih funkcij (kognitivne funkcije se nanašajo na mišljenje ter intelektualne sposobnosti). TPŽ izvajamo na različnih področjih in lahko poteka v skupini ali individualno. Potek obiska dokumentiramo in ocenimo. Namen in cilj za vsakega posameznika morata biti točno določena, napredek merjen.

Poleg vsega napisanega pa je pomembno izpostaviti še naslednje: vsa pozornost je namenjena Riku in knjigi, zato se otroci ob branju ali poslušanju niso počutili kritično ocenjevani ali izpostavljeni. Rikova naloga je bila, da je s tačko, smrčkom ali kako drugače pokazal, katere besede ali stavka ni razumel ter kateri od otrok naj mu nerazumljivo razloži s svojimi besedami ali morda ponovno prebere. Brali so otroci in mladostniki, če je bil to prevelik zalogaj, pa je brala vodnica terapevtskih živali Nina.

Ko je Rik odšel »v pasja nebesa«, je v Občinsko knjižnico na obisk k otrokom in mladostnikom s posebnimi potrebami pogumno zakorakala Ita, ki je izšolana terapevtska psička srednje rasti. Njene lastnosti so prijaznost, umirjenost in potrpežljivost. Z vodnico Zalo sta enkrat en par. Težava nastane le, kadar se nad Jesenicami zberejo črni oblaki in zagrmijo. Takrat Ita ne pomaga niti Zalini tolažba. Strahu je preveč. Sicer pa se Ita rada uleže na svojo blazino in posluša pravljico, ki ji jo preberejo otroci in mladostniki s posebnimi potrebami. Glede na to, da med poslušanjem včasih skoraj zaspi, je očitno z branjem zadovoljna. Ita je zelo razigrana in skupaj z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami se po pravljici najraje zabavajo z agilitetom. Na spletni strani Komisije za agility je zapisano, da je agility idealna aktivnost za človeka in psa, je veselje do gibanja in tesnega stika s psom. Agility je lahko hkrati rekreacija in zabava, pa tudi tekmovanje in

Slika 2: Zala in Ita

druženje. Športnik teče s psom mimo zaporedno postavljenih ovir in z različnimi slisnimi ter vidnimi ukazi usmerja – vodi psa tako, da kar najbolj natančno in hitro premaguje ovire.

Otroci in mladostniki s posebnimi potrebami so navdušeni, da lahko sami usmerjajo psa in pes celo z veseljem stori, kar mu rečejo. Odlično, ni kaj. Pa seveda obvezno božanje in kakšen sladoled tudi ne smeta manjkati.

Tole je Zala zapisala o enem izmed božično-novoletnih obiskov v knjižnici: »Z učenci smo se srečali na hodniku knjižnice. Večina se jih je posedla na blazine, nekateri pa so raje sedli na stolčke. Medtem sva se z Ito pripravili in seznanili s prostorom. Vprašali sva, če se mogoče spomnijo, iz katerega društva prihajava. Z malo pomoči so uganili. Učenci in Ita so se seznanili prek božanja. Šli sva do vsakega. Vsak nama je povedal, kako mu je ime. Ita je s seboj prinesla črke. Ponovili smo abecedo. Vsak je povedal črko, ki je sledila. Poizkusili smo se tudi v iskanju črk. Tema je bila Ita in vse, kar bi bilo lahko povezano z njo. Skupaj z Ito smo izbrali: O – oko, K – krempelj, T – tačka, Z – zobje, R – rep, V – vrečka, U – uhelj, E – epilepsija, Ž – žoga. Ita pa je s seboj prinesla tudi adventni koledar. Pogovarjali smo se o tem, da čokolada ni primerna za Itin adventni koledar. Povedali smo, kateri dan v mesecu je in katerega meseca smo. Poiskali smo pravi datum in Ita je dobila adventni priboljšek. Prisluhnili smo in slisali, kako glasno Ita pije. Naša naslednja naloga je bila iz črk sestaviti napis Ambasadorji nasmeha. Prebrali smo pravljico Pogumni pingvinček. Pingvinček v pravljici je požgečkal mroža in seveda smo se med seboj morali požgečkati tudi mi. Vsak je prebral delček pravljice, Ita pa je bila prečesana in prebožana. Ja, seveda, pa na glasbeni dodatek v obliki Silvestrskega poljuba ne smemo pozabiti.«

Poleg psihičnega in socialnega zdravilnega učinka terapije s pomočjo živali tako z branjem s terapevtskim psom izboljšujemo tudi sposobnosti branja, govora ter posledično pisanja, kar je cilj bibliopedagoških dejavnosti z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami v Občinski knjižnici Jesenice.

Poleg psihičnega in socialnega zdravilnega učinka terapije s pomočjo živali tako z branjem s terapevtskim psom izboljšujemo tudi sposobnosti branja, govora ter posledično pisanja.

Pravljice, ki smo jih brali skupaj s kužkom

1. Allen, J.: Nisem srčkan
2. Barrow, D.: Ste kje videli slona?
3. Bedford, D.: Veliki pulover malega medveda
4. Bowley, T.: Amalija si želi kužka
5. Broad, M.: Spominčica
6. Byrne, E.: Ta knjiga je čisto podivjala
7. Chapman, J.: S tačko v tački
8. Corderoy, T.: Pogumni pingvinček
9. Donaldson, J.: Hiška, majhna kot miška
10. Echert, H.: Zajec in jež tekmujeta
11. Genechten, Guido van: Rik in prijatelji
12. Gleeson, L.: Poglej, knjiga!
13. Grimm, J.: Janko in Metka
14. Grimm, J.: Sneguljčica
15. Hardy, E.: Kje je Frida?
16. Jansoon, T.: Mumin in rojstnodnevni gumbek
17. Kaadan, N.: Harun in jasmin
18. Kremol, U.: Racman in knjiga
19. Milčinski, F.: Kobilja jajca
20. Papp, L.: Zoja in Belka
21. Percival, T.: Mihovo pismo
22. Poitier, A.: Kdo je naslednji
23. Smallman, S.: Kamen želja
24. Suhodolčan, L.: Peter Nos je vsemu kos
25. Suhodolčan, P.: Hud planet
26. Trije medvedi: ruska pravljica
27. Trelaven, L.: Snežinke z napako
28. Tri uganke (slovenska pravljica)
29. Tullet, H.: Pritisni tukaj
30. Rokavička (ukrajinska pravljica)
31. Webster, C.: Pika plete
32. Wellesley, R.: Kako je ježek našel prijatelja
33. Zajec in jež (slovenska pravljica)

4 SKLEP

Srečanja, tako tista samo v družbi knjige oz. pravljic kot tudi tista v družbi z kužkom, so med vsemi sodelujočimi spletla posebne vezi, ne samo službene. Otrokom in mladostnikom, ki zmorejo brati, glasno branje pred skupino ne predstavlja več težave. Tisti otroci in mladostniki, ki sami ne zmorejo brati, pa vedo, da sta knjižnica in branje prijetna in sproščujoča.

Z bibliopedagoškimi dejavnostmi za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami v Občins-

ki knjižnici Jesenice je bilo doseženo več, kot je bilo to ob začetku, brez izkušenj, mogoče pričakovati. Želimo si, da bi otroci in mladostniki, ki zdaj vedo, da vstopiti v knjižnico in seči po kakšni knjigi ni nič groznega, tudi čisto sami kdaj prišli v knjižnico in si izbrali kakšno knjigo, ki bi jo prebrali v svojem prostem času. Kdaj pa kdaj se tudi to že zgodi. Vse to pa ne bi bilo mogoče brez podpore vodje oddelka za otroke Občinske knjižnice Jesenice, Cirile Leban.

Viri in literatura

Ambasadorji nasmeha. Ljubljana: Društvo Ambasadorji nasmeha. Dostopno na: <http://ambasadorji-nasmeha.si/> (22. 12. 2018).

Dolgan-Petrič, M. (2007). Knjižnične storitve za uporabnike s posebnimi potrebami: priporočila za delo z osebami z disleksijo. Šolska knjižnica, 17(2), 72–78.

Griljc, M. 1996. Srečanje in delo z drugačnimi uporabniki. Knjižnica, Ljubljana, 40(3-4), 175–192.

Komisija za agility pri Kinološki zvezi Slovenije. Vodice: Kinološka zveza Slovenije. Dostopno na: <http://www.agility-slo.com> (19. 7. 2018).

Library services to people with special needs section. (2015). Haag: IFLA. Dostopno na: <http://www.ifla.org/lsn> (22. 12. 2018).

Občinska knjižnica Jesenice. Jesenice: Občinska knjižnica Jesenice. Dostopno na: <http://www.knjiznica-jesenice.si> (29. 8. 2018).

Osnovna šola Poldeta Stražišarja. Jesenice: Osnovna šola Poldeta Stražišarja. Dostopno na: <http://www.poldestrazisar.si/files/2017/10/PUBLIKA-CIJA-2018-19.pdf> (22. 12. 2018).

Smernice za lažje berljivo gradivo. Smernice za knjižnične programe opismenjevanja: nekaj praktičnih predlogov. (2007). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

NINA JAMAR je zaposlena v Občinski knjižnici Jesenice
Naslov: Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
E-naslov: nina@knjiznica-jesenice.si